

MAGYAR POLGÁR

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egész évre	18 ft. — kr.
Félévre	8 — —
Egy negyedre	4 — —
Egy hónapra	1 — 50

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

A lyceum nyomdában.
Kiadóhivatal:
A lyceum nyomda „közponi irodájában” főtér gr.
Teleki Domokos-ház.

HIRDETÉSI DIJAK:

Ötször hasznosított garmond sor ára, vagy annak területe 6 kr.
Minden hirdetés után 30 kr. bélyegilleték külön számítatik.
Nagy hirdetéseknek kedvezmények.

NYILTÉR

soranként, vagy annak helye 25 kr.
Reklamok:
hírfutárba soranként 1 frt.

KOLOZSVÁR, FEBRUÁR 29.

Adakozások az árvizkárosultak részére.

Papp Mihályné úrasszony 5 frt. Papp Kristóf 5 frt. N. N. 5 frt. Lefkovics Sámuel 10 frt. Sáni László 4 frt. Tucsek József 1 frt. Nagy János 1 frt. A Polgári-társalkodó közvacsoráján egy gyűjtés 25 frtot eredményezett. Kovács Márton 10 frt. Münszter Ede 2 frt. Összesen begyűlt e célra 112 frt.

Kérjük lapunk t. összes olvasó közönségét, használjanak fel minden alkalmat arra, hogy az árvizkárosultak részére minél több adakozzanak.

Soha sem volt a könyörületre nagyobb szükség, mint most!

A vész helyeiről borzasztó hírek érkeznek. A nyomor leirhatatlan!

K. Papp Miklós.

A komédiának vége van!

A spanyol harcok be vannak fejezve. Vége van egy neveléses háborúnak.

Ideje volt már.

Spanyolország sohasem mutatta magát kicsinyebbnek, mint legújabb történetében.

Megbuktatta köztársaságát, hogy vért ontson két trónkövetelőért. Az egyik kidőlt a sorból, — s talán pihenni fog mindaddig, míg néhány újabb millióval ismét felszithatja a belharcok irtózatot tüztét. Spanyolország — mely az egész művelt világ sympáthiáját elveszté, megérdemelte sorsát.

Míg egyik oldalon Izabella exkirályné bevonulási ünnepélyével foglalkoznak, addig a másik oldalon Don Carlos felhatalmazást adott, hogy a táborából még meg nem szökött 18 zászlóalj leteheti a fegyvert a kormány hadai előtt.

A függöny legördülhet.

A komédiának vége van!

KOSSUTH LAJOS DEÁK FERENCZRŐL

Kossuth Lajost felszólítá volt Helfy Ignác, hogy vajjon nem lenne e jó azt, mit Deák Ferencz halálának hírére érzett s gondolt, írásba foglalni? Kossuth e felhívó levélre a következő levelet intézte Helfyhez:

Baraccone di Collegno.

Édes Barátom! febr. 14. 1876.

Tegyen ön vallomást: azon bizonyos urakat, kik annyira curioskodtak tudni, hogy Kossuth mit érez, mit gondol Deák halála alkalmából, nem Helfy Ignácnak hívják?

En gyanitom, hogy igen.

Mert ugyan mit érdekelhetné az egységes monarchia Cis-Lajthán felének osztrák-magyarjait az, hogy a hontalan Kossuthnak szíven minő érzelmek, agyán minő gondolatok rezegnek keresztül azon hatalmas ember halálának hírére, a ki tudta, mert maga mondotta: hogy „a mit erőszak elvessen, azt vissza lehet szerezni, de az veszve van, a mit feladunk, mégis ezt tudva, vallva, feladta Magyarországot s belőle Lajtháni csinált.

Azok részéről, kik erre rá ütöttek a nemzeti akarat pecsétjét, s az alkotónak sirja felett is szent örökségnek vallják, nem tartanám e curiositást sem jogosultnak sem delicatanak; s minden bizonynyal felelet nélkül hagyom.

A nemzet (hadd nevezzem per euphemismum így azt, a mi nincs) a nemzet gyászolja legkitűnőbb tagjának, legjelesebb polgárának elhunytát, kiből a hatalmas analyticus ész, a szándok önzetlen tisztaságát, és azt, hogy a depravatió ragályos korában mindig „vir probus et integer” maradt, még ellenségnek is tisztelni kellene, a mi én, bizony bizony soha sem voltam.

A nemzet gyászol, nagyon rendén van. En is gyászolok őszinte mély bánattal. A mulandóság érintésére felvonulnak emlékezetemben Schillernek

ama szavai: „So geht der Mensch zu Ende, und die einzige Ausbeute, die wir aus dem Kampf des Lebens wegtragen, ist die Einsicht in das Nichts!” Gyászolom azt, ki egykoron testvéries benső barátom volt; gyászolom azt, hogy nem mindig maradt az; gyászolom annak halálát, kit hajdan — régen volt! én is mesteremnek, s itéletét próbakönek tekintettem, mely megmutatta, mi volt a nemes ércz, a mi az „alliage” gondolataimban; gyászolom az egykori bajtárs, kivel együtt izzadtuk meg a kötelesség homokát, gyászolom a későbbi nemes ellenfelet. És nemcsak mint ember; mint polgár is gyászolok. De mint ilyen, nem azt a Deákot gyászolom, a kit amazok gyászolnak, hanem azt, a ki már 67-ben meghalt; gyászolom hagyományát, melyet a pályák, meg rövidlátók, meg önzők áldanak, gyászolom azon erények lehunyát, melyekkel romlott korának posványára fölött magasra kiemelkedett, melyeket ha nem is tőle tanulni el, de példájának varázstűzénél edzeni, lelkemnek jól esett, de melyeket ő, kik őt vezérüknek, mesterüknek mondják — fájdalom! el nem tanultak. — Bizony nem! — Eszembe jut (jó forrásból hallottam egykor), miként a Deák-párt értekezletén egy valaki őt „tisztelt vezérünk”-nek szólítván, Deák azt morgogta felé: „az ördög az uraknak vezére”. — Hja bizony az!

Miként érezhetnék én hivatást ezek gyász-„cultus”-ának lármájába, az én szívbanatom tárogatójával bele kiáltani! s curiositások kielégítése végett megtörni a hallgatást, mely „sauf l'imprévu” aligha halálomig nem fog tartani!

Nem teszem.

De he ama curiosus urakat — a mint gyanitom — Helfy Ignácnak hívják, ő a fentebbi sorokból kiolvashatja, mit érez Kossuth Deák halálának hírére, azonban vele szemben nem vonakodom — in camera sinceritatis hosszabban is fenszóval elgondolkozni.

Kevéssel aztán, hogy Deák halálának hírére vettem, egészen váratlanul betoppant lakomba első szülöttem, — ki nemrég tulzott kötelesség-érzetből egy lángtengernek ment neki. — E szavakkal fogadtam: „Meghalt keresztapád, ki annyit ringatott karjain.”

Mert nem tudom, tudja-e ön? neki Deák keresztatyja volt; s hogy a kapocs köztünk még bensőbb legyen, a Deák keresztnevét adtam neki, nem a magamét.

Némán borultunk egymás nyakába. És szemek könybe lábadtak.

Pedig! . . .

Hinné e ön, hogy minden hajd ni barátaim közt épen Deák volt az, mindenen között épen ő, ki a mióta száműzöttek vagyunk, irántam vagy az enyimek iránt (kikkel pedig vérrokonságban is volt) a legkisebb érdeklődésnek, a legparányiabb részvétnak tudtomra soha jelét nem adta? — Kisdéd gyermekeim tömlőczen sinlődtek. Volt a ki bezárta magát velük, hogy ápolhassa. Idegenek, politikai elleneim a legszívélyesebb részvéten versenyeztek irányukban. Deák csak azt sem kérdezte soha, ha élnek-e. Számkivetésbe vándoroltak. A nép, az ismeretlenek ezrei, könyekkel, áldással kísérték hajójukat. Deáknak nem volt számukra a hontalan élet hosszú útjára egy: „Is-ten veletek” izenete. Két családi gyász sulya nehezített reám idegen földön. Majd összeroskadtam a teher alatt. Részvét hangzott felém őt világ-részről idegenektől. Deáknak nem volt számomra egyetlen részvétszáva. Pedig ő, legbensőbb barátom egykor, ismerte lelkemet mint jobban senki; meghitt tanuja családi élettem házas boldogságának, tudta, hogy egyetlen részvétszáva mi balsamir volt volna szívem még most is vérző sebére. De a hazánk száműzöttje az ő szívéből is száműzve volt.

Lehet, e közönyben része volt annak, hogy egykor párhuzamos utaink ellentétes szögbe fordultak.

Lehet, csak vérmérsékletének volt természetes kifolyása. Jobbra, mint balra mindenkiél jól tudni lenni nagyon socialis tulajdon, s az értelmi felsőségek nagyon hatályos auxiliárisa a közéletben. De a ki e tulajdonnal bir, az a mint senkit se gyűlöl, úgy senkit sem is szeretet igazán. — Az is meglehet, sőt legvalószínűbb, hogy az én hibám volt. Nem vagyok sympathicus termé-

sztettel megáldva. — Legyen akármit, nekem e hideg részvétlenség fáj.

Hanem „der Tod hat eine reinigerde Kraft das Sterbliche zu läutern.” Halálának híre csak egy percze villant át lelkemen e fájdalom emlékezet s azonnal felejtve lett, hogy ama mélyebb állandó fájdalomnak adjon helyet, melyet bennem azon időknél kedves emlékezte költ fel, midőn köztünk sem a magán- sem a közéletben nem volt ború; és felkölt annak érzete, hogy Deákkal hazánk egéről a legfényesebb csillag tűnt le.

En az ő halála fölött igen érzékenyen megilletődtem. Tán érzékenyebben mint akár ki más.

Es ez természetes.

Hiszen alig van ember az országban, kinek szívében a legkülönbözőbb érzelmeknek anyai hurjait hozhatná rezgésbe az ő halála, mint az enyémben.

Negyvennégy év óta ismertük egymást.

Negyvennégy év! és ilyen 44 év, „der ewig still stehenden Vergangenheit,” mely az öregeknek világa.

Mi tömördek emlékezet van e keretbe foglalva mennyi ész- és szívrokonság előbb; mi benső barátság sok éven át, mi éles ellentét utóbb!

Ez a szó „éles ellentét” logikai kényszerűséggel Deák politikai életének epochális szabásu nagy tévedéséhez vezet.

Miként gondolkozom én erről, megmondtam neki magának Cassandra-szózatomban, melynek sejtéseit az idő oly megdöbbentő mérvben, s oly szédítő rohamossággal igazolta.

Hanem ne beszéljünk sirjánál saját szempontunkról; de adjunk számot magunknak sine ira et studio Deákról — úgy a minő volt, — e tévedésében.

Ő nem hitt nemzetünk autovitáltságában. Ez nála nem annyira felfogási hiba volt, mint temperamentum. Ő a boncoló ész, nem az „actió” embere volt; s mert ez nem volt, nem birhatott mértékkel kimérni, hogy ennek karja meddig érhet el.

Tehát mert e hite nem volt meg, azt vette fel kiindulási pontul, hogy minden áron, áldozatok árán is ki kell egyenliteni a differentiákat köztünk és Ausztria közt, miszerint az osztrák monarchiávali benső egyetértés, hogy úgy mondjam: összegyalulódás által küzbiztonságunk is erősbödjék s a Bécsből folytonos áskálódásoknak, támadásoknak is vége legyen. — Ez volt egyik kiindulási pontja.

A másik az: hogy annak árán, a mit a kiegyenlítés fejében részint feladott, részint elvált, visszaszerezze hazánknek az alkotmányos életet. Ennek már bizott életrevalóságában. Hitte, hogy ez olyan dolog, a mi „crescit eundo”, tehát másként, mint egészséges irányban nem is fejlődhetik. Arra számított, hogy ha az alkotmányos érzelmek, gyakorlat által, a nemzet testében vérré válik, lesz elég ereje „józan és független politikával” (mire mint desideratuma utalt is, de nem éven „actió” embere nem létesítette) mondok lesz elég ereje javítani az alkun, (melynek tökéletlenségét maga is bevallotta) s feladott jogait kerülő uton realizálni, egyszersmind a szorosabb értelemben vett házi ügyek körül visszanyertnek vélt „független” önrendelkezési jog oly lökést adand az ország jólétének, hogy az Ausztriávali kibékülésért hozott anyagi áldozatokat nem fogja meg-sinleni.

Deák jelleme mellett — azt a mit ő tett — csak így lehet megérteni. — Ebben áll művének philosophemája.

Ne kérjük sirja szélén, hogy szabad, hogy helyes volt-e, hogy kényszerűség volt-e, a mit feladott, azért, a mit nyerni vélt, feláldozni?

Hanem azt csak kérhetjük, hogy azt, a mit saját szempontjából jóhiszeműleg célul kitűzött, elérte-e?

El van-e érve az első cél, a kibarátkozás az „entente cordiale” Ausztriával?

Feleletül utalok az osztrák parlamentre; az osztrák közhangulatra, az osztrák sajtóra.

Szenvedélyesebb, ellenségesebb az indulat, mint valaha volt.

Az idő meghozta a vám- és bankkérdést. Csak ezt még s Ausztria a dühig fokozott indu-

lattal kiáltja a világnak, hogy az ő hasznuknak kell mérvadó tekintetnek lenni, s ha Magyarországnak vonakodik közgazdasági tekintetben Ausztria fejős tehene maradni, hát nekik a politikai kiegyezés nem kell. Sőt vannak, kik a dualismus helyébe trialismust pengetnek, egy kis „keleti politika” segítségével, még pedig oly trialismust, melynek harmadik numeratora nem az osztrák monarchiából, hanem Szent-István koronája feldarabolásából kerülne ki.

Ide „fejtett” le rövid kilencz év alatt az epochalis mű, melynek egy hosszú, biztos jövőt kell vala megállapítania.

Nekem e le „fejlődés” nem váratlan. Rég tudtam, hogy a kiegyezés értékét oda át forintokban számítják. Emlékezni fog ön — rég megírtam, — hogy a közönséges politikai combinatió, csak közönséges accessorium az osztrák előtt, melybe ők teljességgel nem szerelmesek, az adósság vállaláson túl a hanyatt homlok keresztülhajtott vámügyi szerződésben, az oszták ipar monopoliának biztosításában, az olvasatlanul elfogadott vámtarifák alapelveiben van a situatio kulesa.

Hiszen tudom én, hogy a divergentia ki fog egyenlített, ki az által, hogy Magyarországnak maradj Ausztria fejős tehene. A nemzet nagy halottja megteremtette a helyzetet, s ez megteremtette a maga embereit. És ezek „módszerek”, mint Polonius mondja Hamlet örütségéről. Lesz hangzatos dialectica a fölnek, lesz por a szemnek, és — lesz fejős tehén.

Hanem annyi tény, hogy Deák korszakos épületének egyik sarkoszlópa, az „entente cordiale” az egységes monarchia két fele közt — az már nincs meg.

A másik pedig, az egészséges alkotmányos élet, az nemcsak nincs meg, de soha sem is volt; bár ez a „nincs” ez „crescit eundo” — az alkotmányos formák minden mozzanata kilencz év óta egy-egy újabb távozó lépés, mely az alkotmányos élet valóságától elvezet. — És ez is természetes, mert állami függetlenség nélkül alkotmányos élet lehetetlenség; s ha megfontolom, hogy a várt egészséges fejlődés helyett a közszellem mennyire veszendőben van az országban, azt kell sejtene, hogy ha az idők kerekének forgása, a mostani alkotmányos élet helyébe, melynek áldásai alatt az ország a tönk szélére jutott, egy álcátlan, de szelid absolutizmust találna ültetni, (ál-czátlant mondom, mert hiszen álcázott, az van, egyéb sincs) csak az kellene, hogy az absolutizmus elég okos legyen az anyagi terheken egy kicsit enyhíteni, s Deák nagy épülete második sarkoszlópának névben is eltűnését, aligha sok sohaj fogná kísérni az országban: kivéven talán — — no de onnan sem. Hiszen „est modus in rebus.” A politikai cynismus korát éljük.

Ilyen az epochalis mű, már tényleg. Az én szempontomból oly jogfeladás, mely a nemzetet előbb anyagilag, majd jellemileg, erkölcsileg, végre nemzeti létében is megöli. Az alkotó szempontjából oly kettős cél, mely máris megüszült.

Es én mégis azt mondom önnek, e téves, e meghiusult mű a legbámulatosabb revelatioja Deák mind nagy eszének mind nemes jellemének.

Mert mikor a dolgok akként állanak, hogy valakinek nézetei, érdemei, aspiratiói, nemzetének történelmi fejleményü nézeteivel, érzelmeivel, aspiratióival annyira találkoznak, miszerint az ő szavából a nép saját gondolatait, érzelmeiből saját szívének dobbanásait, aspiratióiból saját vágyait látja mint egy tükörből visszasugárzani, hogy ily körülmények közt valaki (mint egykor velem is történt) követőkre talál, abban nincs semmi rendkívüli, semmi meglepő — ehez nem kell nagy ész, nem kell értelmi tulsúly, csak egy kis erőly, egy kis tevékenység, s jó adag kötelességérzet — ennyi az egész.

De hogy valaki, mint Deák tevő, igénytelen egyszerű polgár léte, kinek kezében sem a megfélemlítés ostroma, sem a kegyosztás bőségszaruja nincs, fellép egy eszmével, mely ellenkezik fájának minden érzelmével, ezredéves történelmének hagyományával, nemzedékekről nemzedékekre örökségül szállott aspiratióval; ellenkezik magával az anyaföld porával, melybe annyi mártyr vére vegyül, az intő szózáttal, mely az apák sirjából, az esengéssel, mely a gyermekek bölcsőjéből hangzik;

ellenkezik mindennel, a mi egy nemzet lelkében halhatatlan; — és ez eszmét nemzetével mégis el tudja fogadtatni, el tudja fogadtatni mindamellett, hogy az eszme felállításával maga is ellen-tétbe jő saját múltjával, s elruga saját lábait alul a piedesztál, melyen mint általános tisztelet tárgya állott polgártársai bizodalalmában; hogy valaki — miként Deák tévé — ma tolmácsa legyen a nemzet eszének, szívének mint ő, a 61-ki felirattal volt; s miután a nemzet ezt egyetlen hanggá összeolvadt hálával, hódolattal fogadta, ő annak holnap ellenkezőjét állítsa fel, mint Deák 1867-ben tévé, s ezt a nemzetet mégis el tudta fogadtatni, elfogadtatni mint üdvöst azt, — a miben nemzedékről következtetességgel felburjánzott közszellemelő institutiók, és a „szabad vásár,” a hivatalos állás földén emelkedett paloták, szerzett uradalmak, s megsokszorozott milliók csábító példái, és annak szemlélete, hogy a köpenyforgatás cynismusa hatalomra vezet, megrontották a nemzet erkölceit; — ma már a pártfegyelem vak engedelmisségének segítségével, melyet az önzés sophismái „alkotmányossági dogmává” piperéztek fel, az a ki hatalomban van, a többséggel mindent elfogadtathat, mindent! — Látjuk! a kolomp megszólal, s a nyáj fut borura derűre a kolomp után.

Ha nem tudok példát a történelemben.

De ez a csodás diadal még egy más dolognak is revelációja. Revelációja annak, hogy a nemzet határtalan bizalommal volt Deák jelleme, becsületessége, önzetlen hazafisága iránt. Most már persze a függetlenség feladása, s az annak nyomán logikai következtetésséggel felburjánzott közszellemelő institutiók, és a „szabad vásár,” a hivatalos állás földén emelkedett paloták, szerzett uradalmak, s megsokszorozott milliók csábító példái, és annak szemlélete, hogy a köpenyforgatás cynismusa hatalomra vezet, megrontották a nemzet erkölceit; — ma már a pártfegyelem vak engedelmisségének segítségével, melyet az önzés sophismái „alkotmányossági dogmává” piperéztek fel, az a ki hatalomban van, a többséggel mindent elfogadtathat, mindent! — Látjuk! a kolomp megszólal, s a nyáj fut borura derűre a kolomp után.

Ha nem tudok példát a történelemben.

Nagy ésszel csak nagyot lehet tévedni. Deákon is megessét ez az emberi, s tévedésének következtetéseit irtóztatósak. De erkölcsi nagysága oszlatlan nimbussal veszi körül emlékeztet; mert az önzetlen becsületességbe vetett nemzeti bizodalmat ő nemcsak mindig megérdemelte, hanem diadala után is igazolta.

Hiába barátom! tagadhatatlanul szép látvány az: hogy egy, a szükségétől ugyan ment, az élelmi gondok ellen vagyona által fedezett, de szerény gondyúlt egyszerű polgár, oly szolgálattal teszen egy császár-királynak szerencsétlenségében, hogy (bármi legyen is a végeredmény) pillanatig megmentőjének nevezhető, és a szolgálat után megmentett császár-király oly koldus szegénynek letén magát érezni kénytelen a megmentő egyszerű polgárral szemben, miszerint a fejedelmi kegyosztás egész tárházában semmije se legyen, a mivel hálája jeléül az egyszerű polgárt csak meg is kínálni merhesse — bizony szép látvány tagadhatatlanul.

Hiszen tudom én, hogy a nagy jellemelek fészke az arany középszerűség; ennek lélektani okai vannak. És azt is tudom, hogy önknek soraiban, sőt azon kívül is vannak, kiknek meggyőződése nem eladó; sőt olyanokat is tudok, kik nemhogy a szerény egyszerűséggel be ne érnék, de még (és ez a jellemesség igazi próbaköve) az inséget is [a-mivel Deáknak soha sem kellett megküzdnie] vidorán tükör a nélkül, hogy a keserves nyomás miatt magukat áruba bocsátani, csak kísértetbe is jönnének.

Ha nem eladónak vagy a csábok bármilyen nemével elszédíthetőnek nem lenni, egy dolog s olyan-nak lenni, hogy még „post factum” se merhes-sen valakit sem nemzet, sem király valami jutalommal életében csak meg is kínálni — ez más dolog.

Deák szerencsés ember volt, hogy neki alkalma nyilt e republikánus erényt monarchiában revelálhatni. Ha becsületlessé ember irigyelhetne valamit, ezt a szerencsét irigyelhetné. Oly ritkán nyílik ily alkalom. De mi büszkének lehetünk reá, hogy e romlott korban fajunknak jutott e manifestáció dicsősége; a demokratikus elvnek e diadala, mely koronás főeknek is imponál.

És én megvalloim önnek, én nem tartozom azok közé, kik ama koszorukban s könyecseppben, melyekkel a Habsburg fejedelmi pár Deák ravatalának adózott, számítás, politikai sakkhuzást keresnek. Dolgoknál, melyek a kedély birodalmába vágnak, nem szeretek játékszíni szereplést látni. Hiszen a dolog nagyon egyszerű, az erkölcsi szegénységnek bálmulatos bizonyossága volt volna, egy koronáért még egy koszorut s egy könyecseppet sem adni annak ravatalára, a kivel szemben mig élt, a kegyosztás királyi hatalmát koldusszegénynek tapasztalják. De ha kegyelet dolgában számításokról szólhatnánk, azt mondanám: „Was kein Verstand der Verständigen sieht, das übt in Einfalt ein kindlich Gemüth.” A királyné megtett mindent

a mi töle, a koronás nőtől kitelhetett. Becsülöm érte. Megmutatta, hogy női tapintata ösztönszerűleg jobb tanácsot sugalt neki, mint sugaltak férjének tanácsosai — az ügyetlenek. Ennek semmi áron sem kellett volna Deák temetéséről elmaradnia. Az a szárnysegéd surrogálás baklövés volt. Hisz ennyit Victor Emanuel még Gino Capponinak is megtett. Pedig az neki nem adott koronát.

Különben én azt hiszem, hogy önök minden-kép csak vesztek Deák halálával. Jobb szeretek egy önzetessé vezért ellenfélnek, ki bár fatális művének exigenciái által magát sokszor feszélyezve érezte is, de tartott becsületére, mint egy tábornok, melynek összetartó kapcsa nem meggyőződés. Aztán ő még beteg is genirozta kissé a reakciót. Félték rosszsalását. Tartottak tőle, hogy tulfeszítik a hurt, túrelme szakadhat, s egyszer csak felviteli magát beteg a házba, mint az öreg Chatam, hogy megmondja nekik: „Ez már csak még sem járja.” És ha majd a quóta-kérdés előkerül s talán királyi arbitragera kerül, Deák nagyon fog hiányzani a nemzetnek.

Általában én azt hiszem, hogy a kinél, mint Deáknál az ész és jellem összhangzata annyira megvan, hogy még tévedéseivel is imponálhat korának, annak elhunytá irt hagy hátra maga után, melyet ismét csak nagy alkalmu idők tölthetnek be.

Hanem Deák nemes jellemével kapcsolatban van egy dolog, a mely felett csodálkozom, egy másik, a mi boszant, s egy harmadik, a mi elszomorít.

Csodálkozom a felett, hogy Deák a függetlenség ösztönét, melyre mint ember annyi becsét helyezett, hogy semmiért a világon fel nem áldozná, mint polgár a hazára nem vitte át. Ez csodálatos lélektani ellenmondás.

Boszant az, hogy mert Deáktól nagy tévedése mellett sem tagadhatta meg senki azt, hogy önzetlen becsületessé hazafi maradt, hát a legcynic-sabb apostaziák is arrogálni merik azt a pretenziót, hogy önzetlen, becsületessé hazafiságnak tartassanak.

Elszomorít pedig az, hogy Deák szeplőtlen becsületessége nemcsak nem gyakorolt sem vonzó, sem visszatartó hatást korának erkölceire, de sőt azt lehet mondani, hogy az ő alkotása, a 67-diki mű a depravatio Pandora szelenczjét nyitotta rá a nemzetre. Üzérkedési lázragály hullott ki belőle a közéletre s a telhetetlen sáskák, a vérszopó nádalyok egész serege. Undorító egy látvány volt. S a vezér jellemének e hatástalansága az őt követőkre egészen megzavarná államtudományi psychologiát, ha nem tudnák, hogy az institutiók mennyire visszahatnak az erkölcsökre. De mert ez a hatás törvény, és törvény az is, hogy viszont az erkölcsök visszahatnak az institutiókra, én egy oly vitiosus körbe látom tervelt a nemzetet, mely jövődjé felett kétségbe ejt.

Deák szerencsés ember volt. Őt a hosszas betegség testi kínjai megmentették azon lelki szenvedéstől, hogy realizálhassa elméjében a hatást egész terjedelmében, melyet az általa jó hiszemmel ültetett Upasz-fa már is gyakorolt a jelenre, mely a jövőnek méhe. Ő azon hittal halt meg, hogy hazánkának jövőjét biztosított. Ily hittal halni meg nagy áldás. — Én azon aggodalommal halok meg, hogy a mit Deák tiszta jó lélekkel, de szörnyen tévedve alkotott, egy örvény, melybe a nemzet bele vész. És a fatalitás logikája annyira hajthatlan, az Eumenidák boszuja annyira kérelhetlen, hogy én a számba vehetetlen véletlen kivül, ez örvényből nem látok szabadulást. Mert eltiport nemzett újja születtek, de öngyilkos nemzet számára nincs feltámadás. Ily aggodalommal halni meg, keserves átok. Nekem ez látszik kimérve osztályrészemül.

Nem inopportunos Deák sirjánál részemről ez elmélkedés, édes barátom! — bizony nem az!

A halál mysteriosus kaszájának e subintása azt sugta fülembre „Memento! most rajtad a sor!” És én azt sugtam vissza a suttogónak: „All right”, készen vagyok.

Hát bizony igaz, rajtam a sor. Abból, a mit hajdan vaille garde-nak neveztek hazánkban, már csak igen kevesen maradtunk hátra Deák után. Még a Botokud is megszámlálhatna, a ki pedig csak ötig tud számlálni. És a hátra maradt kevesek közt, az unghi öreg Bernáth Zsigmondot kivéve, én a legöregebb. S hozzá már is csak egy élő szobor; a megtagadott multnak tragicus emléke egy sivatagon, — semmi más.

Hiszen jó; én készen vagyok. — El is megyek helyemre, Genuába, — szép csendesen, minden zaj nélkül, úgy hogy még szomszédom is alig tudja meg. — És biztosíthatom önt, hogy „the earth will continue to roll round and round nevertheless” és szűk családi körömen tul senkinek sem fog feje fájni miattam. — Ez is vigasztalás; tudni, hogy senkinek sem okoz az ember fájdalmát.

Ime tulkésön veszem észre, hogy nagyon is hosszúra nyult a fenszóval elgondolkozás.

Egy kéréssel végzem. Vegyen ön kérem időt magának, az idezárt cupressus funebris ágacsát, a feltámadás jelképét nevében letenni Deák sírkövének küszöbére, egyedül, zajtalanul, szép csendesen. A szél el fogja kapni, vagy a járók-lők eltapossák. „Never mind.” Ha az a cosmicus imponderabile, amaz infinitesimalis részecske a „mens agitat molem, et magno se corpore miscet”-ból,

mely a physical rokonság törvényei szerint tesztünkben összegyűlt, hogy azt élő, gondolkodó, öntudatos lényné potenciázza; ha mondok ez, a durva anyagnak elemeire szétbomlása után is megtartja personalitását (a mit az én tudományom nem mond lehetetlennek, minthogy ős elemnek felbomlania nem lehet) és ha van kapocs a két lét között (a mit óhajtanai természetessé, bár hinni nehéz) az, a mit egykor Deák Ferencnek hivat, meg fogja érteni, hogy mit ize én tölem ő neki az a cipruság. Fogadja szíves üdvözlétemet. Maradok igaz barátja.

Kossuth Lajos.

— Az új osztrák polgári perrendtartás. Glaser igazságügyminiszter szombaton az osztrák képviselőház elé új polgári perrendtartást törvényjavaslatot terjesztett elő. A nagyfotosságu javaslat öt könyvből s 704 paragraphusból áll, melyek az eljárás egész menetét minden részletében, kivéve a végrehajtási eljárást, szabályozzák. Az új munka szervezkedő határozmányai az eddig fennálló alapokból indul ki, mi az átmenetet az új eljárásba lényegesen megkönnyíti. Meghagyja a bíróságok jelen beosztását s az eljárást és ítélethezatalat a járásbíróságokra, első folyamodásu kerületi törvényszékekre, az országos főtörvényszékekre s a legfőbb ítélőszékre ruházza. A járásbíróságoknál a bírói hatalmat egyes bírák gyakorolják, a kerületi törvényszékeknél három tagu tanácsok; az országos főtörvényszékeknél az ítéletet mondó tanács öt, a legfőbb ítélőszéknél hét tagból áll. Kereskedelmi, tengerészeti és bányágyekben a kerületi törvényszékeknél a tanács két rendes s egy szakképzett bíróból áll. Minden bíróságnál másoló hivatal szerveztetik s ezenkívül behozatik a végrehajtók intézménye. A pörökben azon törvényszékek ítélnek, melyeknél a kereset törvényszerűen benyújtott. A járásbírák ítélnek a 300 frtnyi értéket meg nem haladó ügyekben. Ezekből a főbebezés a kerületi törvényszékekhez s innen az országos főtörvényszékekhez megy, mely utolsó bíróság; — a kerületi törvényszékek jogköréhez tartozó perekben második bíróság az országos főtörvényszék, harmadik és utolsó pedig a legfőbb ítélőszék. A kerületi törvényszékeknél, a feleknek ügyvéd által kell magukat képviseltetniök, akár első folyamodásu, akár felebbviteli bíróságként működnek e törvényszékek. De a feleknek meg van engedve személyesen is megjelenni az ügyvéddel s nyilatkozatokat tenni. A járásbíróságokhoz utasított ügyekben a felek tetszésétől függ, hogy akár személyesen jelenjenek meg, akár ügyvéd vagy más meghatalmozott által képviseltessék magukat.

Külföldi politikai szemle.

A keleti kérdésre vonatkozólag „Nordd. Allg. Ztg.” egy bécsi levelet közöl, mely teljes bizalommal néz a pacificatio elébe. Hangzolyozza a hatalmak egyetértését ebben az ügyben. Rámutat arra, hogy monarchiánk most már szigorúan örvénytel határozt, hogy néhány órász önkényest-már vissza is utasítottak a dalmat határokról sat. Mikor ezt a levelet olvassuk Bismarck lapjában, mely azt „aus kompetenter Hand” kapta, ugyanakkor kerül kezünkbe egy budapesti lapnak is bécsi levele, melynek írója első rendű diplomatai forrásokból meríti információit. A két levél között igen közel atyafiság látszik létezni. A budapesti lap levelében is szerepelnek az olasz vagabundok. Mindkét levélnek nemes intentiója megnyugtani a kedélyeket s e célt a budapesti lap levele következőleg igyekszik elérni:

„Ha a fölkelést a reformatio által e pillanatban lecsillapítottak még nem tartják ugyan, azt mégis véglegesen befejeztetnek kell tartani és annak zálogát abban lelik, hogy a hatalmak beleegyezésével (!) többé meg nem eshetik, (!) hogy a béke a Balkán félszigeten továbbra is megavartassék, — (a manóba is, — hát eddig a hatalmak beleegyezésével zavartatott meg a béke a Balkán félszigeten?) vagy hogy a porta által elfogadott reformok keresztül vitele a lázongó tartományok lakossága által kérdésessé válják.

Franciaországban a egymás után atjáék be lemondásait ama praefektek, kik Buffet melletti kárba vesztett kardoskodásu által compromittálták magukat a választások alatt. Target haágai francia követ is, ki 1873. május 24-én intriguái által közreműködött Thiers megbuktatásánál, látva a választások eredményét, beadta lemondását.

Az új kormány leendő tagjaival még nincsenek tisztában. Mondják azonban, hogy Mac Mahon nem idegenkedik a republ. cabinetől.

A franciaia kormány Perrier Kázmérral, Thiers volt miniszterével alkudozik a belügyi tárcza átvétele ügyében.

A vidékről.

Szászváros, 1876. febr. 27.

A szászvárosi ref. gymn. tanítói kara folyó év február 19 én tartá meg második tánczvigalmát a szegény tanulók segélyezésére, melyre a mult év február 6-ki tánczvigalom tiszta jövedelméből 200 frt alapot tett le oly módon, hogy az évenként a későbbi tanítói kar által gyarapítva, a czélnak megfelelő alapná nöhesse ki magát. Mint akkor, ugy most is, az általános pénzvizonyokat és a magyarság helyi viszonyait tekintve, nem nagy reménnyel, de annál több buzgalommal és azon tudatban, hogyha csak egy lépést is tetet a nemzetiség ügyében, ezzel is közelebb jutott feladatához. A mult és jelen évi fáradságát is oly szép siker koronázta, mely reményt nyújt arra, hogy kellő buzgalom mellett idővel a czélnak meg-

felelő eredményt mutathat fel. Ez évben a tánczvigalom rendezésénél különös tekintettel volt arra, hogy a közönség igényeit minél nagyobb mértékben kielégítse, s ez által jó híret a jövőre meg-alapítsa. És fáradozása e tekintetben is megnyugtató volt. Legalább a nagy közönség, — melymagában foglalta Szászváros és környéke magyarságának szépét és javát, — reggelig tartó derült hangulatából ezt lehet következtetni. Nem mulasztatom el azonban sajnálatunknak kifejezést adni a felett, hogy midőn Déva lelkes polgárai ugy a mult, mint e folyó évben anyagilag annyira pártfogolták e nemes célt, nem igyekeztek egyszersmind személyes megjelenésükkel is emelni a tánczvigalom fényét. Nekünk e két várost a szász és román elem közt központnak kell tekintenünk és minél gyakrabban érintkeznünk, háttérbe szorítva minden mellékgondolatot, hogy Hunyadmegye magyarsóságát előmozdítsuk. A tánczvigalom egyáltalán minden tekintetben sikerültnek mondható. A női öltözet csín és izlésben meglepő volt. Az egyes tánczok, ugyszintén az új változatokban rendezett füzértáncz (cotilon) igen mulatságos volt és a legszebb rendben folyt le.

Anyagi eredményeiben a helyi viszonyokhoz mérve meglepő volt, mint egy bizonyosságul annak, hogy közönségünkben még megvan a szt. ügyért való áldozatkészség. Hogy jövedelmeit szaporítsa, tánczvigalmát sorsjátékkal kötötte össze. Elárusított 1541 sorsjegyet, darabját 10 kron, miből 154 frt. 10 kr. bevétele volt. Így a sorsjegyekkel együtt összes bevétel 573 frt 70 kr. miből levonva 194 frt 69 kr. kiadást, maradt tiszta jövedelemnek 379 frt 1 kr. Ebből 350 frt. a mult évihez csatoltatván, tőkésített; és így jelenleg az alaptőke 550 frt. o. é. A mi még fennmaradt, valamint a mult évi maradvány és kamat egy pár szegény gyermek segélyezésére fordított. A kisorolando tárgyakat a közönség szolgáltatta, részint Szászváros és környéke, részint Déva és Puj és pedig a sorsjegyek árához képest igen csinos és értékes tárgyakat. E tér nem engedi, hogy a kisorsolt tárgyakért, — melyeknek száma 228-at tett — mindenkiaké külön, külön és névleg köszönetet mondjunk, hanem fogadják mindnyájan legmélyebb köszönetünket azon áldozatkészségükért, melylyel a szt. ügyet előmozdítani törekedtek. Ugyszintén t. tanár Dóssa Dénesné, Sándor Jánosné, Deák Geróné és Vitus Lajosné uraszonnyok azon buzgó fáradozásaikkért, melyet a kisorsolando tárgyak beszerzésében tanusítottak.

Ezenkívül egyesek fáradságot nem ismerő buzgósággal működtek ez ügy érdekében így Dr. Lészay Lászlóné ónsága, ki eddig is valahányszor szt. ügyről volt szó, mindig ott láttunk, annyira, hogy nem szólhatunk városunkban jótékony czelelő a nélkül, hogy ónsaga nevére ne említsük, s ki mint bálanya tisztének a szó legszorosabb értelmében megfelelt. Gr. Kun Kocsárd ő méltósága kinek eddigi éle-e a haza, egyház és nemzetiség virágzására való munkálásban határt nem ismerő volt, s ki most is 100 frtal járult ez alap gyarapításához. Adja az ég, hogy az elvetett jó mag-nak gyümölcsében mentől több ideig gyönyörköd-hessék.

Az alapra gyűjtöttek és jegyeket árusítottak T. Berivoy Lászlóné ónsága helyben; T. Vizi Endre mérnök ur Kolozsvárt, Szepsi-szt.-györgyön Simó Dénes ref. tanár ur, V.-Hunyadon t. Bucsi Lipót ur.

Az alap gyarapítására ajándékoztak Kolozsvárt: gr. Mikó Imre ő nagyméltósága 5 frt. Mts. Nagy Péter ev. ref. püspök ur 2 frt. Tiszt. Herepei Gergely ref. lelkész ur 1 frt 90 kr. egyetemi tanár n. Szász Béla ur 50 kr. T. Vizi Endre ur 1 frt 20 kr. Dóván: Mltsg. Pogány György főispán ur 2 frt. Mltsgs. Bodola János ur ez ügyben tett többszöri lerándulásunkkor a legszivesebb fogadtatásban részesített, ajándékozott 2 frtot. T. Tajték József ur 1 frt. Felül fizettek: T. Apáthy László ur 3 frt. Dr. Balogh Pálné ónsaga 1 frt. Izsekutz Pálné ónsaga 1 frt. Szepsi Szt. Györgyön az alapra ajándékoztak. T. Veres Gyláné ónsága 1 frt. Mltsgs. Gyárfás Albert ur 1 frt. T. Vajna Sándor ur 1 frt. T. Bogdán András ur 1 frt. T. Bogdán Florián ur 1 frt. T. Boér János ur 1 frt. T. Forró Ferencz ur 1 frt. T. Fogarasi István ur 1 frt. T. Kovács Soma ur frt. T. Fülöp Géza ur 1 frt. T. Tarczali Endre ur 1 frt. T. András Ferencz ur 1 frt. T. Nagy Imre ur 1 frt. T. Bodor Imre ur 1 frt. T. Bodor Imre ur 1 frt. T. Bodor Domokos nr 1 frt. T. Vass Lajos 1 frt. T. Benedek Dénes ur 1 frt. T. Simó Dénes ur 1 frt. Szászvárosan: Dr. Lészay Lászlóné ónsaga 20 frt. A gondúzó társaság 10 frt. Gr. Kun István ur 5 frt. T. Berivoy György ur 5 frt. T. Weisz Gyula ur 5 frt. Mts Buda Ede ur 3 frt. T. Kapcza Gyula ügyvéd ur 3 frt. T. Vitályos Józsefné urasszony 1 frt. T. Vitályos József ur 1 frt. T. Kosztin György ur 1 frt. T. Pallós Árpád ur 1 frt. T. Ruszik Samuné 1 frt. Fogadják mindnyájan nemeslelkű fáradozásaik és áldozatkészségükért megkülönböztetett tiszteletünket és köszönetünket. A tanítói kar nevében, kérjük a „Nemere” t. szerkesztőjét e czikk átvételére.

e. n.
ref. tanító.

Titkári jelentés a kolozsvári Dal- kór 1875-ben lefolyt évéről.

Tisztelt közgyűlés!

Nyolcz éve már annak, hogy egyetünk derék lelkes alapítói kimondták a „kolozsvári Dalkór” lételet és megkezdették annak működését és nem egy év mutat fel ezekből gazdag eredményt, kedves emléket! Úgyzere-et és a dal hatalma mindig össze tudták tartani ama kis sereget, mely városunkban a dal művelését tűzte ki feladatául. Azóta már nem vagyunk egyedül. Társ, — ugyanazon célra törekvő — egyetlek támadtak fel városunk kebelén s a verseny, a küzdelem kettőzött erővel foly. Egyetünk mult évi működésének rajzát néhány általános, jellemző vonással vezetem be, hogy így a kép, melyet jelentésem szives meghallgatása után nyernek, annál kifejezőbb és érthetőbb legyen. Nem tudom, ha vajjon e feladatunknak híven és teljesen meg tudok-e felelni, mert csak a mult év szeptember hava óta van szerencsém Dalkörünk titkári teendőit vezetni. Azonban mind az adatok nyomán, mind pedig mint működő tag ismervén egyetünk multját, igyekszem fogok őszintén és leplezetlenül mindent elmondani, a mi egy titkári jelentés keretébe tartozik.

Az 1874 ki városunkban megtartott szép emlékü dalárünnepély után következő egyleti év mind működésére nézve a pártoló- és nagy közönség előtt, mind pedig beléletében kisebb, mondhatni zajtalanabb körre szorítkozott, e csendesebb munkásságában is művelve a dalt, a szépet, ápolva a testületi szellemet, a nemeset. De azon nagy hullámszó után, melyet a dalszövegség e szép ünnepe városunkban felvert, s a dal múzsjája száz meg száz ajakról szólalt meg, hangosan hirdette a dal művészetének hatalmát! — ily nagy, szép jelentőségű események után nem csoda, sőt mintegy természetes is, hogy egyetünk visszatérve rendes működési körébe, a dalt csak hívei, pártolói közt ápolta, a maga kis körében, hogy dalszeretetében megerősödvé, képességet és jogot szerezheszen a jelen évi országos dalárünnepen való részvételre. A lefolyt év története, tisztelt közgyűlés! ha nem is oly gazdag, mint az 1874 ki, mégis fel tud mutatni oly működést, mely jelezze, hogy a célt híven követjük és feladatunknak megfelelni is igyekeztünk.

Áttértek tehát most jelentésem első részéhez egyetünk működésére. Rendes dalestélyt 4-et adott egyetünk pártolói részére, még pedig az 1-sőt 1875 április 18-án a városi vigadóban, a másodikat június 20-án az „Angol királyné” cz. kertben, a harmadikat augusztus 1-én ugyanott és a negyediket december 5-én a városi vigadóban. Dalkörünk működő testülete azonban egyéb alkalmakkor is közreműködött, nevezetesen: a marosludasiak szíviyes meghívása következtében Maros-Ludason és Maros-Bogáthon, hol működő tagjaink vendégszeretőleg levének fogadva. Továbbá részt vett karénekeivel az itt helyben márczius 15-én rendezett „nemzeti ünnepélyen”, elnekeke a „Hymnust” és „Szózatot”; a helybeli lövészegylet által rendezett májálison; egyházi énekek előadásával az erdélyi ev. reformátusoknak itten megtartott ünnepélyes zsinatán, végre a lövészegyletnek jun. 27-én tartott ünnepélyes zászlószentelési ünnepélyén, mely alkalommal a helybeli „Hilaria” és „Polgári Dalegylet”-tel közösen énekeltek. Elhalt egyleti pártoló tagjai és jelesei iránt is kifejezte részvétét dalkörünk működő testülete. Kordin János, Böhm János, Csapó Sándor, Stark József párt. tagok temetésén gyászadalokat énekeltek; ugy szintén az erdélyi unitáriusok elhunyt jeles püspöke Kriza János temetésén is, végre a még nem rég elhunyt tiszteletbeli tagja és egykori karnagya Pichler Bódog ravatalánál gyászdallamaival adott kifejezést kegyeletének. (Vége köv.)

A kolozsvári orvos-természettudományi társulat természettudományi szakosztályának II-ik ülése.

Kolozsvár, február 25-én.

Entz Géza a szakosztály elnöke s ezen ülésen előadó, felkérvén Abt Antal társulati elnököt az ülés vezetésére, az alsóbbbrangu állatoknál előforduló levélzöldtestecskék természetéről értekezett.

Ismeretes, hogy némely alsóbbbrangu állat a növények levélzöldtestecskéivel megegyező gömböcskéket tartalmaz, így a Csillag-férgek (Gephyre) osztályához tartozó Bouellia viridis, több Örvényke [Turbellaria], az édesvízi Hydra viridis s végre igen számos csillószerű Ázalg [Infusoria ciliaris] és Gyöklábú (Rhizopoda).

Az itt előadottakra nézve különösen az Ázalgok levélzöldtestecskéinek tanulmányozása szolgáltat alapul, előadó felteszi azonban, hogy az említett többi állat levélzöldtestecskéi is hasonló természetűek s eredetűek.

E testecskék természetéről eddigelé csupán a látszik bizonyosnak, hogy nem az illető Ázalg petéi, mint Ehrenberg állítja, hanem mint Cohn Ferdin vizsgálatai bizonyítják, a növények levélzöldtestecskéivel teljesen megegyeznek, eredetükre nézve pedig Stein igen valószínűnek tartja h az illetőgyóal latok plasmájában képződnek s e szerint tehát az állati anyagforgalomnak volnának terményei.

Egészen általános pillantást vetve a csillószerű ázalgokra, azon meggyőződésre jut előadó, hogy a levélzöld-testecskék jelenléte az ázalgoknak nem egy bizonyos csoportját jellegzi, hanem, hogy a legkülönbözőbb családokban fordulnak elő levélzöld-testecskéket tartalmazók; sőt e testecskék jelenléte vagy hiánya még faji jellegül sem használható fel s azon Ehrenberg által felállított fajok közül, melyek a levélzöld-testecskékre alapítottak, egy sem állja ki a kritikát: így p. o. a Bursaria vernalis colesps viridis, Vorticella chlorostigma nem egyéb, mint a Bursaria leucanac [Cyrtostrum leucanac Stein], a Coleps hiotusnak s Vorticella campanulának levélzöld-testecskéket tartalmazó változatnya, a Steutor Muelleriben ismét a Steutor polymorphusnak levélzöld-testecskéktől ment változatnyát kell fölismerünk. Mig bizonyos Ázalg-fajok rendszeren levélzöld-testecskéket tartalmaznak s csupán kivételesen egészen színtelenek, addig más fajokról az ellenkező áll: az előbbiekhöz tartozik p. o. a Paramacium Bursaria az utóbbiakhoz Holophria avum, Enchelys gigas, Enchelyodon faretus stb. ismét más fajok, p. o. Vaginocolla crystallina vagy ao Fuplotes patella ép oly gyakoriak levélzöld-testecskékkel, mint azok nélkül. Ugyanazon lelhelyen azonban s ugyanazon időben rendszeren csak az egyik változat fordul elő, sőt bizonyos lellyeken, úgy látszik, állandóan csak az egyik így p. o. a Ophrydium versatilit a kolozsvári muzeumkert nagy tavában állandóan levélzöld-testecskék nélkül találta előadó, mig Europa nyugoti részeiből csupán levélzöld-testecskékkel egészen zsufolt Ophrydiumokról tesznek említést.

Az alább előadandókra fontosnak tartja előadó azon észleletét, melyszerint levélzöld-testecskék csupán mindenevő Ázalgoknak fordulnak elő, vagy olyanoknak, melyek előszelezzel vagy kizárólag egysejtű moszatokkal, Palmella és Protococcus-félékkel, valamint zöld „Ostoros ázalgokkal” különösen Euglenákkal s Chlamydomonadokkal táplálkoznak; nem kevésbé fontos azon észlelete, melyszerint levélzöld-testecskékkel gazdagon ellátott ázalgok szilárd táplálékot nem vesznek magokhoz, hanem csupán vizet habarnak szájukba.

(Vége következik.)

A BUDAPESTI ÁRVIZ.

Napok óta foglalkozunk az árvizzel, s még sem tudunk hozzá szokni ehez az iszonyatos képhez. Oda tapadt szívünkhez a vészkiáltás hangja. Füleinkbe zug az éjjel és nappal!

Mit véthetett ez a maroknyi földrész a sors ellen, hogy úgy rajta felejtette az Isten szülys balkezeit, mintha elakárná a földszínéről törőni? Hát hiszen már egy pihenő évtől sem? Minden esteendő számára jut valami válogatott csapás? Az aszály, a cholera, a rozsda, a marhavész, a korai fagyból nem volt elég?

*

Az árvíz tekintetében a főváros helyzete nem változott. A víz folytonosan, de igen lassan apad; a Jég Ercsinél s Paksnál este megindult. A főváros területére az árvíz e pillanatig (febr. 27. esti 9 óra) ujjában nem terjeszkedett; a lassu apadás azonban a vízzel borított helyeken roppant kár okoz. Az újpésti és ó-budai árvízterekről alantabb részletes tudósításokat közlünk. Elrémítők a hírek, melyek a Csepelről és a Duna vad árja által elborított pestmegyei helységekről folytonosan érkeznék.

Ott sok emberélet van fenyegetve; részletes tudósítások azonban még hiányoznak. Ma reggel Budapestről egy gözös küldetett le mentőeszközökkel és élelmi szerekkel. A gözhajó d. e. 10 órakor indult el; e sorok zártáig még nem érkezett vissza. Hasonló expedíció indult fölfelé a Dunán, de az — szerencsére — már kevés menteni valót talált. Vázott tizenhat ház áll víz alatt; Marosról a veszedelem elmúlt, Esztergom árvízkarosultjairól a hgyrimás gondoskodik.

*

Ercsi, febr. 27. Pestről élelemmel, két uszálylyal, 9 órakor indultunk. Duna mentében Albertfalva, Promontor, Tököl, Csep, Erd nagy részben, Csepelsziget egész hosszában víz alatt állanak. Duna két ága Tökölnél egyestül. Végzetlen tenger; hajónk álló jégtáblákkal küzd. Jég óriási fákát tömegesen tört, döntött. Szárazföldnek Szent-Miklós és Haraszi között nyoma sincs. Duna folyása Ercsinél keresztbe vette utját Csep és Szent-Márton felé folyva; lomhán.

Eddigi hírek szerint emberélet nem esett áldozatul. Tökölnél tegnap 37 embert mentettek ki a hullámokból a halászek. Kormánybiztossal Tökölben voltunk. Kevés ház roskadt össze. Tököl, Szentmiklós elláttattak élelemmel. Ercsi jégtorlaszok miatt Dunán megközelíthetetlen. Most csónakon Csepbe megyünk.

*

Pozsony, d. u. 7 óra. A víz szemlato-mást apadt; 6 óra 30 perczkor 20 láb 1 hüvelyk.

Paks, 8 óra 25 p. d. u. Déli 12 órakor a víz állás 24 láb 7 hüvelyk. A gederlaki határtörítés Ordason alul kétségbeesett. Pakson ladikokat kértek. Itt még a part tetején nem haladta meg a víz. A Jég változatlan a Hármasszigetnél. A vízállás: 5 m. 60 cm.

Tétény, esti 7 óra 30 percz. A falu felső részét a víz előntötte, daczára a beállott apadásnak. A határ teljesen víz alatt áll.

Dunaföldvár, 7 óra 30 percz este. Sol-ti ágból a Jég elment, a nagy Duna ág erősen zajlik.

Paks, esti 6 órakor. A Sárkány-árok-nál a Jég megmozdult; a veszélytől mentve vagyunk.

Paks 8 óra 30 p. este. A Jég megindult, a Duna erősen zajlik.

Paks, 9 óra este. A Jég Gerjénénél 24 láb 5 hüvelyk vízállás mellett roppant sebességgel megindult. Minden veszélytől vagyunk.

Ercsi, 8 óra 20 p. este. A Jég 9 órakor megindult. A Duna erősen zajlik.

*

Délután félhatkor Ráth Károly főpolgármester jelenti, hogy a min. elnöktől a következő levelet vette:

Méltóságos főpolgármester ur!

Szupp Ferencz, budai királyi várakkapitány, e perczben azon szóbeli jelentést tette nálam, hogy Hohenlohe herczeg ő Felsége első főudvarmesterétől azon utasítást vette, miszerint a királyi várak szomszédságában levő u. n. fegyverszertár épület (Zeughaus) és a királyi Jovarda- s istálló épület emeleti üres helyiségeit az árvíz által sújtott, s az elől menekült fővárosi lakosok elhelyezésére használatára engedje át, sőt még egyéb udvari helyiségekben néhány családot kényelmesebb elhelyezését is eszközölheti. Nevezett várakkapitány nyilatkozata szerint ezen helyiségekben kétszáz egyén nyerhet elhelyezést.

Miről van szerencsém Méltóságodat tudomás végett ezennel értesíteni.

Fogadja stb.

Tisza Kálmán, s. k.

A főpolgármester e levelet felolvastván, lelkes szavakban — melyeket a bizottság tagjai állva hallgattak meg — fejezte ki a bizottság nevében a legmélyebb hálát a királyi tetteért.

*

A régi váci temetőben a sírok (néhány magasabb sírboltot kivéve) mind víz alatt vannak; a kereszték végtelenül szomorun merednek ki a vízből. A balsoron levő házak (csak néhány épület elejét kivéve) is mind víz alatt vannak. A lakók csak némely épületben maradtak meg s ezek az ablakon át vásárolják az élelmiszereket. A szeszfinomító s a keményítő-gyárak víz alatt; a sugár-utó vállalat fűrészgára elpusztult, a sok faraktár mind úszik, a nyaralók ablakain csap be a víz. Ezen mások oly élénk vidék pusztja, elhagyott, a rombolás és pusztulás képét nyújtja minden lép-ten nyomon. Megdöbbenünk a képen; pedig ez csak előjárték!

A legújabb hírek.

A legújabb táviratok szerint, melyek tegnap 11 órakor érkeztek, Duna-Pentelénél nincs Jég, Domborinál 2 órakor elindult a Jég és nagy zajjal megy lefelé; Tolnárol szintén megy. A hármasszigetnél a Jég állása változatlan. Ercsiben a Jég megindulása a helység alsó részét borzasztó veszélybe juttatta. 11 órától kelt távirat szerint házak dőltek össze.

Budán, Újpesten, Ó-Budán sok házat kell leromboltatni. Az árvíz megrongált sokat úgy, hogy beleköltözni nem tanácsos.

A munkák kezében nagy hiány van.

Hire jár, hogy József főherczeg a Margitsziget helyreállítását ez évben nem kezdi meg.

A kormány rendkívüli energiát fejt ki. Az adakozások az egész országból folynak.

A Duna barmolatos lassan apad. Ercsi bevan kerítve és torlaszolja úgy, hogy a mentők nem tudják megközelíteni.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

14-ik

szűnet.

Kolozsvárt, szerdán, február 29-én, 1876.

Erdélyi Marietta k. a. vendégfellépteül:

SEVILLAI BORBÉLY.

Vig opera 3 felv. Irta: Rossini, fordította: Szerdahelyi József.

S Z E M É L Y E k.

Gróf Almaviva — — — —	B. Szabó Imre.
Bartolo, orvos — — — —	Marcell.
Rozina, gyámleánya — — —	Erdélyi Marietta k. a.
Basilio, zenetanár — — — —	Török.
Figaró — — — — — — — —	Vidor.
Bertha, Rozina nevelője — —	Lotscharekné.
Fiorillo, a gróf legénye — — —	X. X. X.
Tiszt — — — — — — — —	Beczkói.
Jegyző — — — — — — — —	Iff. Fehérvári.
Ambrosio, Bartolo szolgálja —	Lovász.
Örök, zenészek, történik Sevilában.	

Kezdete 7 órakor vége 9¹/₂-kor.

HIRHARANG.

Kolozsvárt, február 29-én

* Tóth Edénék halála városunkban a legbensőbb részvétet idézte elő. Érti mindenki, hogy a megdicsőült költőben irodalmunk egyik leghivatottabb bajnokát veszít el, kinek elhunytá annál fájdalmasabb, mert tehetségének csak első gyümölcseit hagyhatta reánk. — Tegnap emlitet-

tük, hogy a nemzeti színház részéről két korszak küldetett fel Tóth Ede koporsójára; mint halljuk, Kolozsvárról megegy harmadik korszakral is — a közönség nevében — lesz kifejezés adva mély megilletődésünknek. A „Falu rosz szá”-nak mai előadását megelőzőleg E. Kovács Gyula el fogja szavalni „Tóth Ede halálára” írt saját költeményét; ez által kiválóan emelve lesz az előadás ünnepélyes színezete, melylyel a színház és a közönség szépen röjják le kegyeleti adójukat a költő emléke iránt.

* Tóth Ede tudóshühdében halt meg, — alig 32 éves korában. Egyike ő irodalmunk azon kiváló tehetségeinek, kik fiatalon, a nemzet fényes reményeitől korszakuraválta el. Alljon itt a szomorú névsor: Ányos Pál (28 éves), Dayka József (28 éves), Csokonay (32 éves), Czákó Zsigmond (27 éves), Petőfi Sándor (26 éves); és most folytatja a sort Tóth Ede, kiről álljanak itt a következő életrajzi adatok: Tóth Ede született Putnokon, Gömörmegyében 1844. okt. 14-én. Atyja jó módú szabómester és tevékeny polgar, ki a városi ügyek terén is sok ideig működött. Édes anyja, ki gyermekei iránt a leggyöngédebb szülei szeretettel viseltetett családi gondjai mellett is ritka vonzalommal csüggött az irodalom sázt gyermekeivel is megkedveltetni igyekezett. Ede az elemi iskolákat szülővárosában végezte. Aztán egy évre elvitték Jolsvára, tót szóra. Megtanulta, de el is felejtette. Aztán Iglóra küldték a gimnásiumba, hol két évet töltött s a német nyelvet elsajátította. Az apa ekkor előállt régi tervével s kijelenté a fiúnak, hogy többé nem iskoláztatja, mert kereskedői pályára szánta. Hiába volt minden könyörgés, sőt még szökési kísérlet is, — az apa szigorú természetű és erős elhatározása előtt meg kellett hajolni. Így hát a gyermek kereskedő lett, mint egykor a németek Petőfije, Heine. 1860. végén, mint tizenhat éves ifjú s már kitanult kereskedő Pestre jött s a Posner K. L. papirkereskedésében nyert alkalmazást. Alkalmazást igen, de nyugalmat nem. Valami titkos vágy ismeretek után s a magasra törő lélek vívódott benne már akkor. „Rosszabb kereskedő nem volt nálamál”, — mondá egykor — „s bosszantott, hogy principiálisaim örökké dicsértek.” Végre 1862. május havában a benne évek óta forrongó vágy határozottá vált lelkében. Szakított a kereskedéssel. Haza ment szüleihez, kik örömmel fogadták. Búszkák voltak reá! De szomorú lett a ház környéke, a mikor megtudták, hogy miért jött ez haza? Sáros-Patakra akart menni, iskoláit folytatni. Atyja mit sem akart erről tudni, de végre a jó anya kérésére megtett annyit, hogy öcsésével együtt a ki külföldben is ott járt iskolába — bevitté Sáros-Patakra, ott elmondta a tanároknak a fiú történetét: s a maga e feletti szomorúságát s rájok bízta hogy józanítsák ki. Midőn haza felé indult s kocsira akart ülni, rövidre annyit mondott, hogy egy estendeig gondoskodik róla, aztán eljén meg a maga emberségéből. Az iskolába visszatérül diák mohón látott neki a tanulásnak, mintha évek mulasztását egyszerre akarta volna kipótólni. Egy év letelte után elment nevelőnk. De innen elűzte a túrhetetlen helyzet s visszament Patakra. Eközben meghalt édes anyja, a kit kimondhatlanul szeretett. Már régen eltemették volt, mikor a hírt meghallotta. A szerető anyával elveszté gondoskodó nemtőjét. Nélkülözött keservesen s a nyomor betegé tette. Mikor felgyógyult, összeültek a fiúk és sorsa fölül beszélgettek. „Színész leszek” — mondá közjók toppanva, mire az egész kompánia felkaczagott. Mert tudni kell, hogy kegyetlen roszul pergő nyelve volt, hadart és dadogott, aztán alakja se ígért Coriolánokat és Bánk-bánokat, levén a középírmertűnél is alacsonyabb s elégé vékony dongája. Szóval a fiuk méltán kacaghattak. Pedig a mit mondott, nem volt mese beszéd. Harmadnapon, 1864. febr. elején a „Pityergő dombon” bucsút vett barátaitól s kegyetlen hidegben egyedül, gyalog utnak indult a nagy világba. Színész lett. Itt ebben az iskolában tanult aztán sokat. Annyi nyomor között itt nyert vigasztalást. Dolgozott mindig s a munka mindent felejtetett. Leküzde a nyelvhibákat, meglehetősen szerepkört foglalt el, leginkább apákat és pedans komikusokat játsza, mig utóbb több nagyobb vidéki színháznál titkár és rendező lett. Sok hányattatás után megismerkedett nevével, Benedek Máriával, kivel öt év óta boldog házasságban él. S ekkor kezdődött komolyabb irodalmi munkássága is. Azelőtt kisebb költemények, balladák voltak kedvencz foglalkozásai, most megkísérlé a színműírást. Itt, a miből egyuttal némi hasznót is remélhetett: alkalmas cimeres darabokat, vidéki színpadok számára. Első műve „Az oltár előtt” című népszínmű volt, melyet azonban egy pár előadás után végkép félretett. Aztán egymásután jöttek: „Schneider Fani”, „Kerekes András és szeretője Piros Panna”, „Az önkényes tűzoltók” (iránydarab), „Bécsi Krach” (bohózat) s végre a „Falu rosz szá”, melyet alig mert pályázatra küldeni, s mely szerzőjét egyszerre híressé, népszerűvé tette s neki pályát és biztos állást szerzett. „A kintornás családján”, melyet csak nemrég hoztak színre s a pályadíjt nyert „Tolnócz”-on kívül megírta a „Névtelen hősök” című népies opera szövegét, melyhez Erkel Ferencz készíti a zenét, s mindvégig is folyton dolgozott, ámbár betegeskedése gyakran kényszeríté félbeszakítani munkáját.

* „Jóslat”, Csiky Gergely pályanyertes vigjátéka adatot tegnap, Boór Emma asszonnyal a Pythia szerepében. Nem csatlakoztunk várakozásunkban, mert kedvelt művésznőnk annyi gondnal és meleg érzéssel játszott, hogy a közönség több ízben zajos tapsokba tört ki. Jeleketi egyenként igen szépen sikerült a jól választott öltözkéivel valóban kedves je lenség volt. Kár, hogy környezete nem versenyezhetett vele, s mig az általunk már jelzett szükséges szerepváltozások meg nem történnek, — sohasem is fog versenyezhetni. Az őssz-hatás így tetemesen csekélyebb, mint máskülönbén lehetne.

* „Sevillai borbély”-ban a czimszerpet holnap Vidor fogja énekelni; Basilio helyette Török Károly lesz. Valóban nem lehet eléggé méltányolnunk a sokoldalúságot, melylyel Vidor hasznossá tudja tenni magát színházunknak. Nem kételkedünk abban, hogy a mint Tell Vilmost sikerrel éneklé, Figaróval is becsületet fog vallani.

Brassó 1876. febr. 27-én Szentkötő Gyula ifjú zongoraművész polgártársunk e napokban Kolozsvárra rándulván át hangversenyezni, egy a nagyréményű ifjú művész, mint a hazai zeneművészet érdekében egyaránt, kedves kötelességünknek ismerjük, Szentkötő Gyulát Kolozsvár lelkes, zenekedvelő s kiválóan műértő közönségének pártoló figyelmébe annál is inkább ajánlani, hogy övezett hazánkba szép tehetségének első bemutatását is mint lelkes hazafi, a Deák szobor alapja gyarapítására kívánja szentelni egészben. Minékünk, kiknek alkalmunk volt Szentkötőnek, a bécsi zene-conservatorium kitűnő neveltjének játékát magánkörökben itt hallani, teljes meggyőződésünk, hogy Kolozsvár műértő közönsége nem köznapit élvezet fog lelteni ezen egy oly mesteri, mint érzésű játékban; és meg vagyunk győződve, miként csupán egy kevés elismerő, buzgó pártfogás kell a közönség részéről ahhoz, hogy az értékekhez képest talán kissé túlszerűen Szentkötő Gyula, mint első rangú magyar művész lépessen ki a világ színpadjára. Hogy ezen belkötéshez Kolozsvár lelkes közönsége adja meg a legelső hatalmas lendületet, ezt szívünkben ohajtjuk már csak azért is, hogy nemzetünk művészeti díszkorúja egy kedves virággal gazdagodjék! Több zenebarát.

Gambetta öröksége. Mint a „Figaro” írja, Gambetta egyik főtisztelője, ugyanaz, a ki a légszuszítást Franciaországban meghonosította, legközelebb elhalálozván, Gambettának 50 millió frankot hagyományozott.

Nyitl számadás. A marosludasi községi iskola javára — 1876 ik év február hó 12 én tartott táncvigalom alkalmával bejött 257 frt. kiadás volt 81 frt 13 kr. — Levonva a kiadást a bevételből, marad tiszta jövedelem 176 forint 87 kr. Felülírtak: méltóságos Szilvássy Béláné, gróf Wass Antonia, mint a bál háziasszonya, egy jegyért 10 darab cs. kir. aranyt, méltóságos Szilvássy Béla ur 5 frt. egy jegyért. T. Konrád István 5 frt., t. Száva Gábor 1 frt., tiszteendő Pap Bazil 1 frt., tiszteendő Mayer Bazil 1 frt., t. Tamási Péter 5 frt. t. Segesdi Jánosné 4 frt. méltóságos gr. Wass Albert ur 5 frt., Egyénvétel 5 frt. Simó Géza ur 1 frt. ifj. Muzsany József ur 2 frt. Csombord István ur 1 frt. t. Oszterlamm Todor 1 frt. Hilt Kálmán ur 1 frt. t. Belényesi Sigmund 1 frt. T. Márkus Ferenc 5 frt. t. Horváth Albert 1 frt. t. Keresztes Áron ur 1 frt. t.

Ezeken Sándor 1 frt. t. dr. Hajek Sándor 2 frt. t. Szentkirályi Géza ur 1 frt. Ifj. Benkő Elek ur 1 frt. Laczhelyi Frigyes ur 2 frt. méltóságos gróf Bethlen Géza 5 frt. t. Recse Tivadar orvos ur 2 frt. Egy kolozsvári névtelen 1 frt. Deutsch Sámson 2 frt. t. Bede Károly 2 frt. t. Pollák Mór 1 frt. t. Stern Hermann 2 frt. t. Heller Jakab 2 frt. t. Roppaport Miksa 5 frt. Fogadják a nemes adakozók iskolánk érdekében tett adakozásukért forró köszönetünket. Maros-Ludas, 1876. február 25-én az iskolaszék nevében, Felföldy Elek, pénztárnok. Hancz Pál, iskolaszék elnök. Nyárádi Dénes, iskolaszék jegyző.

Azokhoz, kik 1848—49 iki oklevelek és nyomtatványokkal bírnak. Tisztelettel kérem mindazokat, kik a magyar 1848—49 i. szabadságharc idejéből eredeti okleveleket és nyomtatványokat, ugymint: hadi-tudósítások, rendeletek, kinevezések, felhívások, naplók és jegyzetek, röpiratok, falragaszok, újságok, (ha csak egyes számok is) alkalmi költemények, nyomtatott fűtár-sürgönyök, beszédek, egy szóval olyan adatokkal bírnak, melyek a kor története és eseményei, hadászati, társadalmi, nemzetgazdasági vagy irodalmi szempontból legkisebb érdeklélssel bírnak, sziveskedjenek azokat velem közölni, hogy lemosolthassam, vagy esetleg megszerzhessem. A kik az adatokat szivesek lesznek gyűjteményem részére engedni át, hálás köszönettel, fogadom, mert nagy szolgálatot fognak vele tenni történet-irodalmunknak. Az egyes adatok lassanként megsemmisülnek, elkallódnak, míg gyűjteménybe rendezve közvagyonná tehetem azokat. E kéresem nem mulasztom el azokhoz is intézni, kik régi oklevelek, diáriumok, naplók, pergamentre írt adományozások (donatíók) és nemesi oklevelek, hadi tudósítások és regulák, krónikák, versek, régi magyar nyomtatványok és könyvek birtokában vannak, akik a magyar színeszetre vonatkozó adatok, régi (1848 előtti) színlapok, emlékkönyvek, adománnyal, feljegyzések és hiteles adatokkal bírnak. Legyenek szivesek azokat velem közölni, s a mennyiben nélkülözhetik, gyűjteményem számára engedjék át. Nagyobb vagy értékesebb gyűjteményeket készpénz fizetéssel is hajlandó vagyok megszerezni. A küldeményeket mindig e cím alatt kérem: K. Papp Miklósnak Kolozsvárt, főtér gr. Teleki-ház. Meg kívánom végül jegyezni, hogy az olyan nyomtatványokkal, melyek gyűjteményeimbe többszörös

példányokban vannak meg, közintézeteknek s olyanoknak, kik már kész nagygyűjteményekkel bírnak, a legnagyobb öröm és készséggel ingyen szolgálok, mielőtt az osztályozást bevégezem. **K. Papp Miklós,** a „Törvényeti Lapok” szerkesztője.

A VÁDLOTTAK PADJA.

A kolozsvári kir. törvényszék folyó hó 25 és 26. napján hét ügyben tartott végtagyalást, melyben az elnökséget (felváltva) dr. Biró és Pap Leontin vitték, bíráskodtak Nesztor, Veress, Horváth és Péterfi, a kir. ügyészséget képviselte Bodor.

1.) Fekete Kira kis-sármási Rácz Tanasiának cselédje, gazdája ládáját feltörvén, ellopott 2 drb. aranyt s 6 frt. készpénzt. Miután tettét elősmerte — a közbíró indítványára meghallgatása után 3 havi börtönrre ítéltetett.

2.) Weinberger Eliás súlyos testi sértés bűnügye. Vádolt szász-fenesi korcsmáros gyakran látta, hogy udvara kezelése fog, a nélkül, hogy a tettest megkapthadná. Egyszer azonban — hosszas lesekedés után — rajta kapta Sánta Lőrincz Lőrit, ki néki szomszédja volt. A tettest megfűtött, azonban Weinberger utolérte s elverte, még pedig úgy, hogy a már addig is sánta, lábát eltörte. A közbíró egy évi börtönt indítványoz, a bíróság azonban az enyhítő körülmények ekinetbevétele 4 órá itélte, mely ítélet ellen mindkét fél fellebbezett.

3.) Peczan Károly és Dandós Józsi, szentlázslói tekerőgök, a múlt évben előbb kolozsmonostori Berki Mihálytól loptak el két disznót, azt Pap Jánosnak eladva árát elfecsérelték, azután pénzök elfogyván, feleki Márián Pantilimontól loptak el újra 2 drbot, a mely tetteket beismervén, 8—8 havi súlyos börtönrre lettek elítélve.

4.) Richter János kolozsvári órák Lóvász Viktor színezőnek 120 frtos arany óráját átvette megigazitás végett. A helyett azonban, hogy megigazitotta volna, betette a zálogházba 28 frtig

s a pénzt elköltötte. A kir. közbíró sikkasztási bűntényt lát jelen s ezért kéri vádlottat elítélni, a bíróság azonban csak a zálogra kapott összeget vevé tényálladék, illetőleg kár gyanúát, vádlottat csak kihágásért ítélte el két heti fogságra, mely ítéleten a vádlott megnyugodott, a közbíró azonban ellene fellebbezést jelentett.

5.) Fisch Géza lopási ügye. Vádolt helybeli Hiczkocsa Samuel cipésznek mint inas szolgálván, ettől ellopott 2 pár 7 frt értékű cipőt s azt barátja Vinczi Mihály elárusítván, ezzel Fisch Mórival megosztokodtak s a pénzt elpredálták. A bíróság Fisch Gézát lopás bűnténye miatt 1 havi súlyos börtönrre, — két társát pedig kihágásért 1—1 heti fogságra ítélte el, melyen meg is nyugodván, a börtönbe kísértettek.

6.) Nyisztor János, több társával kik már előbb elítéltek 1873-ban B. Hunyadi Bokor Jánosól egy zsák törökbuza ellopott. Ezen tényeért 3 heti hetenként egy börtöl szigorított súlyos börtönrre ítéltetett, s azon megnyugodván, büntetését meg is kezdte.

7.) Molnár Szimion 1871. évben Heli Adolfnál lévén szolgálatban, onnan több pénzt, egy süveg czukrot, rumot és rozsolist lopogatott, s azt az udvaron levő cselédekkel megosztotta. Ezen tényeért elítélte 1 havi börtönrre, mely ítéleten meg is nyugodott.

Távirati tudósítás a budapesti tőrszéről. (február 26. 1876 5%., metalliques 68.— 5%.— nemzeti kölcsön 72.75. 1860-iki államkölcsön 111. 50. Bank-részvények 884.—. Hiteleszvények 176. 25. London 114.50. Magyar földterhermentesítési kötvény 77.75. Temesvári földterhermentesítési kötvény 77.—. Erdélyi földterhermentesítési kötvény 77.50. Horvát-Szlavon földterhermentesítési kötvény 86.—. Ezüst 103.60. Cs. kir. arany 539.1/4. Napoleon-d'or 919.—. Mark d. r. W 56.45.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő
K. PAPP MIKLÓS.

A tusnádi fürdőn

a gróf Mikes Benedek-féle schweiczi ház vendéglője a fürdő-idényre egy vagy több évre haszonbérbe adandó.

Értekezhetni Bükszádon [u. p. Seps-Sz.-György] uradalmi tiszt Szűts Mihálylyal.

3—3

Meghívás

a hunyadmegyei első takarékpénztár részvénytársulatnak rendkívüli közgyűlésére, mely f. évi ápril hó 2-án reggeli 10 órakor Hátszegen, a kaszinó helyiségében tartatni fog.

Tanácskozási tárgy:

1. A társulati elnök, egy választmányi tag és az intézeti igazgatónak megválasztása.

2—3

Bágya Károly, ideiglenes elnök.

Jegyzet:

Az alapszabályok 53. §. szerint:

A közgyűléseken csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, ki három nappal előbb eredeti részvényeit a társulat pénztárába, vagy Budapesten az I. magy. biztosító társulatnál letéteményezi.

FARSANGI IDÉNYRE!!!

KÉSZ BÁLI RUHÁK LEGNAGYOBB RAKTÁRA
25 frttól 100 frtig

BETEGR PÉTER

Női-pipere kereskedésében Kolozsvárt, fő-tér 8. szám.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek szíves tudomására juttatni, hogy a jelen farsangi idényre a legújabb báli toilettékhez tartozó bel- és külföldi tárlátának, illúsióinak, se-lyem és atlasz kelmék, tullanglais-k, moull és creppelosse, virágok, (darab és garniturokba) tollak, fehér, fekete atlasz és brüner topánok, báli belépők, keztyűk, legyezők, miederek, szalagok, csipkék, kerek és uszályos szoknyák, valamint e szakmámba vágó még számtalan elő nem sorolt tárgyak nagyvá-lasztékban megérkeztek. A kész ruhák a legelső bécsi divat-te-remből s a legutolsó divat szerint vannak kiállítva, valamint ruhák-nak elkészítését egy ruha-derék és elő-hossza beklüldése után fele-lősség mellett elvállalom.

Midőn ez alkalommal a n. é. közönség becses pártfogását ké-rem, nem mulasztatom el említés nélkül, hogy előnyös bevásárlásom folytán az elősorolt cikkeket feltűnő olcsó árban szolgálhatom 12—100 teljes tisztelettel

Betegh Péter.

Legjobb minőségű

tüzi búkkára

elfogadok megrendeléseket. Faraktárom a t. Kiss Sándor ur külmönosor-utczai kertjében van, hol a fa megtekinthető.

Betegh P.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy helyben — bécsi modor és kezelés szerint — egy már régen hiányzott

MOSÓ INTÉZETET

állítottam fel, a hol is mindennemű mosások elvállaltatnak és azok pontosan a megha-tározott időre elkészíttetnek.

Intézetemben Bécsből hozott három vasolónó működik, a kik több év óta a Bécs első mosó-intézetében voltak alkalmazva, és ezeknek kezelése alatt minden fehérnemű mind ujan kerül ki intézetemből, eltávolítva rozsdá vagy gyümölcspecsétet is; különös gond van fordítva a férfi ingekre, kézzelkötőkre és gallérokra, melyek oly szépen és tisztán szolgáltatnak ki, hogy az újonnan vettől sem lehet azokat megkülönböztetni.

Továbbá elfogadok mindennemű csipke dolgozó és csipke függönyök tisztítá-sát, ugy szintén csipke reggeli fejkötők elkészítését és mindennemű konvertírozásokat.

Intézetemben mosott és tisztított fehérneműk, mind a mellett, hogy az ujjakkal vetélkednek, tisztaság, hófehérség és fényesség mellett darab száma árjegyzékemben oly feltűnő olcsó árban vannak számítva, hogy az otthoni rendes kezelésnél is olcsóbban állíthatja elő intézetem.

Megjegyezni kívánom, hogy a mosásnál semminemű gépet, oly eszközt vagy szert, mely a ruhának ártana, nem használok, mivel minden munkát szabad kéz által tel-jesítetik.

Minden mosatandó vagy tisztítandó fehérnemű üzletemben vét-tik fel, és számoz-tatva a legnagyobb figyelemmel szintén üzletemből viendő el. Kívánatra a tisztítandókat magam elhozatom és azt haza is küldöm.

Női fehérneműk intézetembe is kiküldhetők, Nagy-utca Fröhlich-féle ház. Árjegyzékkel bárkinek is üzletemben szolgálok.

3—*

Tisztelettel:
Kovács Károly.

Dr. Handler Mór

orvos- és sebésztudor, szülész és szemész gyógyít gyöke-
resen fényes és tartós siker biztosítása mellett mindennemű

TITKOS betegségeket

1) az önfertőzésnek minden következményeit, ugymint:
magömléseket,

az ingerlékeny gyengeséget, az ondófolysást különösen a
TEHETETLENSÉGET

86—100

(elgyengült férfierőt)

2) **húgycsőfolyásokat (még oly idültéket is)**

a nemzörészek bujakóros fekélyeit és másodrendű

bujakórt minden alakjaiban és elcsufításaiiban,

3) **húgycsőszűkítéseket,**

4) friss és idült nyálfolyásokat nőknél, az ugynevezett **fehérfolyást** és az onnan eredő

magtalanságot

5) **bőrkiütéseket,**

6) a **húgyhólyag betegségeit** és **vizelési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig

és este 7 órától 8-ig.

Lakik Pesten, belváros, kigyó- és városbázutca sarkán

2-ik szám a ROTTENBILLER-féle házban.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógy-szerek megküldetnek.

VALENTINI ADOLF

„Szentháromság”

czimzett gyógyszerárban, belmonosor-
utca, Redoute-soron, mindég kapható:

Liliones, eltávolít rövid idő alatt minden börtisztatlanságot és redőt, elűz görvélyt, szeplőt és májfoltot. Garantirozva! Egy nagy üveg 1 frt 50 kr., kisebb 80 kr.

Feutona. Eze híres ameri-kai szer rögtön megszüntet min-den fogfájdalmat. Egy üveg ára 50 kr.

Purítás h. jítító tej, leg-ujabb találmány, mely minden szűr-ke hajnak eredeti színét visz-szaadja, a nélkül hogy a haját vagy bört megfestené. Egy üveg ára 2 frt. Postaküldésnél 20 krral több.

Paulinia, valódi, **Fourniertól.** Kitűnő hatással bír a fej ideges bántalmainál, különösen arczsábnál csúzos fejfájdalmaknál (Migrane). Egy doboz ára 2 frt.

Chinal chocolate és csukor-kák. Láz ellen igen czélszerden al-kalmazhatók, különösen gyerme-keknél. (77—100)

Wilhelm-féle vértisztító-thea. Tökéletes gyógyítást bizonyít kösz-vény- és csúzbajoknál, továbbá min-dennemű és bőrkütiési beteg-égek-nél stb. — Egy doboz ára 1 ft 10 kr.

NEM ÁMITÁS

Postautánvét, vagy az öszvegnél előleges beklü-
2—12 dése ellenében

E. SCHWENK,

BÉCS, I. WEHURGGASSE 14. SZ.

Exportháza a több mint felére leszállított
gyári áron kldi meg a következő **első** minőségű **chinaezüst**

tárgyakat:

	ezelött	most
1 pár salongyertyatartó	5 f. 50	3 f. —
1 db. vajtartó	3 „ 50	1 „ 20
6 „ kecskebak	5 „ —	1 „ 25
2 „ kendőszorító	2 „ 40	1 „ —
1 „ Dohányzelence	3 „ —	1 „ 25
1 „ Czukortartó, belül aranyos	12 „ —	7 „ —
3 „ Dugó, alakkal	3 „ —	— 90
1 „ Cukorfőző	2 „ 20	— 90
6 „ Tojástartó	6 „ —	2 „ 40
1 „ Theaszűrő	—	— 30
1 „ Kézi gyertyatartó	1 „ —	— 50
1 „ Tejmerő	3 „ —	1 „ 25
1 „ Levesmerő	4 „ 80	2 „ 30
1 „ Czukorporzó	3 „ —	1 „ 50
6 „ Kávéskálán	3 „ 75	1 „ 50
6 „ Evőkanál	5 „ 50	3 „ —
6 „ Evőkés	5 „ —	2 „ 80
6 „ Villa	5 „ —	2 „ 80
1 „ Zöldsekanál	3 „ —	1 „ 40
6 „ Deszertkés v. villa	4 „ 80	2 „ 60
6 „ gyermekkanál	4 „ 90	2 „ 70
1 „ Kávéscsésze, aljál. szépen metszve, belül aranyos	7 „ —	3 „ —
1 „ Kargyertyatartó	10 „ —	6 „ —
1 „ Palack, olaj és ecetnek	8 „ —	4 „ 50

Megjegyzendő:

6 dr. Evőkanál / mind együtt véve
6 „ Kés / csinos tokban
6 „ Villa / 25 frt. helyett csak 10 f.

Továbbá: tálcák, asztaldíszítések, thea és kávé
kanalak, mustártartók, tojásfőzők, kenyér-kosarak,
sótartók sat. sat.

Mindenféle evőeszközre tokok rakatón.

Kívánatra teljesebb árjegyzék is adatik ingyen.

E. Schwenk, Bécs, I. Wehurgasse 14.